

Ainevaldkond „Kunstiained“

1. Üldalused

1.1. Kunstiainete valdkonna pädevus

Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid mitmekesiste kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevusse kuulub eneseväljendusoskus, isikupära teadvustamine, oskus uurida varasema kultuuripärandi varasalvi ning valmisolek leida uusi lahendusi muutuvates oludes.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

1. on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
2. kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
3. väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
4. märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust;
5. väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstivaldkonna õppeainete kavades esitatud taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti järgnevalt:

I kooliaste:

kunst – 2 nädalatundi

muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste

kunst – 1 nädalatund

muusika – 4 nädalatundi

III kooliaste:

kunst – 1 nädalatund

muusika – 3 nädalatundi

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Oluline on mõtlemise paindlikkus ning avatus kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetavad toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitivset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena.

Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitivse poole. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- teadmised kunstidest (analüüs);
- erinevate kunstide seostamine (süntees);
- ainealane (verbaalne) keel;
- loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalused õppeaines

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

Väärtuspädevus - kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust, toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Loominguline tegevus õpetavad teadvustama, hindama erinevaid ideid ja seisukohti.

Sotsiaalne pädevus - rühmatööd, arutlused ja esitlused kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist.

Enesemääratluspädevus - loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut.

Õpipädevus - kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu. Siinsed probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uuetes situatsioonides. Pidev tagaside ja eneseanalüüs aitavad suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus - kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine, võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus - kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Looeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Ettevõtlikkuspädevus - ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetab õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi.

1.5. Lõimingu võimalused teiste ainevaldkondadega.

Kunstiainetel on palju lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega. Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi. Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma

kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms). Kunstivaldkonna õppeainetes toetutakse teistes õppeainetes omandatud teadmiste, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled - arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika - arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained - teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi. Sotsiaalsed. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia - arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus - arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet - õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseerivas maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine - tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Tehnoloogia ja innovatsioon - on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvates tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus - kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.

Teabe keskkond - keskkonna ja jätkusuutlik areng - hõlmab mitmekülgsed oskusi nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

2. Ainekavad

2.1. Kunstiõpetus

2.1.1 Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuv maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- uurimine ja oma ideede arendamine;
- väljendusvahendite loov rakendamine;
- mõtestamine ja refleksioon.

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel tihedalt põimunud – õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloost näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist Eestis.

2.1.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

2.1.3 Õpitulemused ja sisu I kooliastmes

Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused I klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Kujutamise- ja vormiõpetus.	Inimese kujutamine: täisfiguur eestvaates, portree eestvaates. Eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis) kujutamine joone ja silueti abil. Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega (ruumiliselt voolimisel ja meisterdamisel ning tasapinnaliselt joonistamisel ja maalimisel figuride ülesehitamise ühe võttena).	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguks eneseväljenduseks; • oskab kasutada kääre ja paberist šablooni järgi ise detaile välja lõigata; • oskab liimiga katta pindu ja teeb liimimistöid korrektselt, hoides puhta töö ja töölauda; • oskab kujutada figuure; • peab silmas pildi kompositsioonireegleid; • oskab teha kollaaži ja voltida paberit; • oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada; • märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas.
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violett). Meeleolu ja emotsioonide väljendamine värvidega.	
Disain ja kirjaõpetus.		

<p>Vestlused kunstist.</p>	<p>Meisterdamine.</p> <p>Kunst (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas. Plakatikujundus. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödese.</p> <p>Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s või Kadrioru Kunstimuuseumis.</p> <p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid.</p> <p>Skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Erinevate tekstuuride loomine. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne). Voltimine: karbid, loomad, inimesed jne.</p> <p>Maal. Kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinna saamine kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž rebituna värvipaberitest ja/või makulatuurist.</p> <p>Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks. Paljundusgraafika: natuur-, papi- ja materjalitrükk guaši või temperaga.</p>	
-----------------------------------	--	--

Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused II klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
<p>Kujutamise- ja vormiõpetus.</p> <p>Värvi-, kompositsiooni-, perspektiiviõpetus.</p> <p>Disain (kujundus, kujundamine).</p> <p>Vestlused kunstist.</p>	<p>Inimese kujutamine: portree eestvaates, täisfiguur eest- ja külgsuunas, eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis ja liikumises), eluta looduse (kivid, vesi jne) kujutamine; vormi ülesehitamine geomeetriliste kujundite abil.</p> <p>Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet); helestamine ja tumestamine; meeleolu väljendamine värvidega. Pea- ja kõrvalelemendid ning taust; rütm, rühmitamine. Suuruse näiline vähenemine kauguses;</p> <p>Tarbevormid; etenduse kujundus; raamat kui kunstiobjekt.</p> <p>Kunst ümbritsevas keskkonnas; kaaslaste tööde vaatlus, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödese; rahvakunst.</p> <p>Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s või Kadrioru Kunstimuseumis.</p> <p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurusuhteid; • kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurusuhteid ja paiknemist üksteise suhtes; • arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel; • eristab sooja ja külma koloriiti; • saavutab kompositsiooni tasakaalu; • eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme • kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) • kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni; • suhtub mõistvalt enda ja teiste töödese.

	<p>Skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist; erinevate tekstuuride loomine; meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne).</p> <p>Voltimine (karbid, loomad, inimesed jne).</p> <p>Maal. Maalimine kattevärvidega (guašš jt) spontaanselt ja läbimõeldumalt; töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž.</p> <p>Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega; punkti ja joone kasutamine mustrite loomiseks.</p>	
--	---	--

Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused III klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
<p>Kujutamise- ja vormiõpetus.</p> <p>Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.</p>	<p>Inimene kui graafilise kujutamise keskne objekt. Lihtsamate anatoomiliste vormide kujutamine. Inimfiguuri põhiproportsioonid ja mahtude jaotumine. Näotüüp ja näoosade põhiproportsioonid. Eluslooduse (loomad, linnud, liblikad jne iseloomulikus asendis ja liikumises, eluta looduse (kivid, vesi) ja tehisevormide (ehitised, sõidukid jne) kujutamine joone ja silueti abil. Töö geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaeluga. Joonte omadustega tutvumine. Tegelikud ja illusoorid jooned. Joonekompositsioon. Heledad jooned tumedal pinnal. Joonte orientatsioon (vertikaal- ja horisontaaljooned, sirg- ja kõverjooned). Joonte kvaliteet. Joonetugevus väljendusvahendina. Pidev- ja katkendjoon. Joonlaua kasutamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kujutab inimest (täisfiguuri ja nägu, paigal ja liikumises) omal viisil temaatilistes kompositsioonides; • valib ümbritsevate objektide (inimesed, loomad-linnud, taimed, kivid, ehitused, sõidukid jne) iseloomulikud jooned ja kujutab neid oma võtetega; • ehitab (joonistades, voolides) keerulisemad vormid üles lihtsamate geomeetriliste kujundite abil; • segab põhivärvide II astme värvid ja põhjendab sellele toetudes põhivärvide mõistet; • segab valge ja musta abil värvide heledamad ja tumedamad astmed; • leiab vaadeldavatel pildidel peamised tegelased ja objektid; • organiseerib pildi pinda arvestades paberi suurust ja kuju kasutades erinevaid paberiformaate; • arvestab meisterdades teose otstarvet, materjali, tehnoloogiat ja välimust; • nimetab etenduse ja filmi kujunduse elemente (kostüümid, lava-, valgus-, helikujundus); • võrdleb raamatu teksti ja selle illustratsiooni;

<p>Disain igapäevaelus.</p>	<p>Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). Helestamine ja tumestamine ning külmad ja soojad toonid. Meeleolu väljendamine värvidega. Pildi pinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja paberiformaadi erinevad suhted). Pea- ja kõrvalelemendid ning taust. Pildi üksikosade tasakaal. Rütm, rühmitamine ning osaline kattumine. Ribaornament. Suuruse vähenemine kauguses.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ümbritsevas keskkonnas ära ja liigitab (nimetab õige nimega) järgmised kunstiliigid: arhitektuur, skulptuur, maal; • räägib oma loomingust (tegevusest) kasutades lihtsamaid ainealaseid mõisteid; • võrdleb oma ja kaaslaste töid, toob esile lahenduste erinevusi. Kirjeldab kunstiteoseid ning põhjendab oma eelistusi; • austab enda ja kaasõpilaste loomingut.
<p>Vestlused kunstist.</p>	<p>Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast (mänguasjad, pakendid, ruumikaunistused, maketid jne looduslikest ja tehismaterjalidest). Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult). Tööd joonlaua ja sirkliga.</p> <p>Kunst meie ümber. Oma kodulinna/asula, kodumaja/korteri, toa, suvekodu, aia/pargi kujundus. Kunst ruumis- kunstimuuseumid, -galeriid. Maailmakuulsad maalid. Tuntumad ajaloolised vaatamisväärsused maailmas. Raamatukujundus. Kujundamine teatris. Multifilmid. Virtuaalne maailm. Tegelikuse ja virtuaalsete keskkondade võrdlus.</p> <p>Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s</p>	

	<p>või Kadrioru Kunstmuuseumis.</p> <p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid:</p> <p>Skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne).</p> <p>Voltimine. Karbid, loomad, inimesed jne;</p> <p>Papjeemašee tehnikas maski valmistamine.</p> <p>Maalimine. Kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinna saamine kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega.</p> <p>Kollaaž. Rebituna värvipaberitest ja/või makulatuurist; Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks.</p> <p>Paljundusgraafika. Natur-, papi- ja materjalitrükk guaši või temperaga.</p>	
--	---	--

2.1.4. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 2) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;

- 3) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 4) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 5) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 6) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 7) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada, oskab teha vahet faktil ja arvamusel
- 8) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme
- 9) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada
- 10) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest
- 11) on leidnud endale sobiva harrastuse.

2.1.5 Õpitulemused ja sisu II kooliastmes

Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused IV klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Kujutamise- ja vormiõpetus.	Ümbruse kujutamine, erinevate objektide kujutamine: erinevad majad linnas ja maal. Pildiruum. Ruumilisuse edastamine (esemete suurussuhted). Kompositsioon. Tasakaal, domineeriv osa pildil, koloriit, liikuvus. Inimene tegevuses, nägu, meeleolu, liikumise kujutamine. Geomeetria.	<ul style="list-style-type: none"> • Hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid. Kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes; • arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapiikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel; • kujutab inimest erinevas asendis ja tegevuses; • segab ja kasutab maalimisel erinevaid toone;
Värviõpetus.		

<p>Disain.</p>	<p>Ühe värvi erinevad toonid (nt kollakas-, sinakas pruunikasroheline); kolmanda astme värvide saamine esimese ja teise astme värvide segamise teel; piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt); koloriit (soe ja külm).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel; • eristab sooja ja külma koloriiti; • kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) lähtudes otstarbest; • analüüsib trükise kujunduse osi (kaanekujundus, kirjastiil, initsiaal, vinjett jne) ja terviklahendust; • kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas.
<p>Kõnelused kunstist.</p>	<p>Märgid-liiklusmärgid ja nendest tulenevalt uute märkide kujundamine. (Nime) Tähtede kujundamine. Foto, digitaalgraafika ja video kasutamine lähiümbruse uurimisel (võimalusel). Ilmastikunähtuste jäädvustamine Trükiste, filmide, koomiksiste, arvutimängude, reklaamide pildikeele ja kujundamise uurimine ja võrdlemine.</p> <p>Kunstiteoste analüüs, kunstiürituste külastamine, nähtu põhjal arutelu, Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, kultuuride eripärad. Värvide roll suurteostes. Rahvakunstikandidid, vöökirjad. KUMU või Kadrioru Kunstimuuseumi külastus.</p> <p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid: Maalimine kattevärvide ja akvarellidega; tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja</p>	

	<p>viltpliiatsitega.</p> <p>Kollaaž värvipaberist ja/või makulatuurist.</p> <p>Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga.</p> <p>Graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt papi-, materjalitrükk. Loob erinevaid tekstuure ja faktuure. Kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel) vastavalt vajadusele ja võimalustele.</p>	
--	--	--

Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused V klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Kujutamise- ja vormiõpetus.	Inimese kujutamine: täisfiguuri ja näo proportsioonid; miimika; inimene tegevuses; vaikelu.	<ul style="list-style-type: none"> • Hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid; • kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes; • arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta; • kujutab inimest erinevas asendis ja tegevuses; • leiab asjakohast pildilist infot, näidiseid ja eeskujusid ning kasutab • neid loominguliselt oma töös; • segab ja kasutab maalimisel iga värvi suurt hulka erinevaid toone; saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel; • kasutab maalimisel piiratud värvivalikut; • eristab sooja ja külma koloriiti;
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	Ühe värvi erinevad toonid (kollakas-, pruunikas-, sinakas- roheline jne.); piiratud arvu värvidega maalimine; akromaatilised ja kromaatilised värvid; sümmeetria ja asümmeetria; plaanilisus pildi pinnal.	
Disain ja kirjaõpetus.	Tööd joonlaua ja sirkliga (ornament); teksti kujundamine; initsiaal.	

<p>Vestlused kunstist.</p>	<p>Kunstiliigid (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, tarbekunst); kunsti väljendusvahendid (punkt, joon, pind, värv jne.); kunstimälestised. Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s või Kadrioru Kunstimuuseumis.</p> <p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid: Maal- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, õlipastellidega; tööd värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberitest ja /või makulatuurist. Graafika- joonistamine grafiit- värvi- ja viltpliiatsiga. Skulptuur - lõikamine pehmetest materjalidest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone; • kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) lähtudes otstarbest; • kujundab ornamenti (sh rahvuslikku) ja nimetab selle traditsioonilisi ja kaasaegseid kasutusalasid; • iseloomustab kunstiliike (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain); • loetleb natüürmortides kasutatavaid objekte ja seletab nende üldistamise alusel natüürmordi mõistet. Eristab natüürmorti teiste žanrite hulgast; • tunneb ära portree-, maastikužanri; • toob kunstiteost kirjeldades esile nii sisulisi kui vormilisi elemente; • kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas; • kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni; • suhtub mõistvalt enda ja teiste töödessa ning ümbritsevasse kunsti; • loob erinevaid tekstuure ja fakteure; • eristab mahulist vormi (ümarplastika, reljeef) tasapinnalisest vormist; • kavandab tööd lähtuvalt materjali, tehnika ja/või tehnoloogia eripäradest; • kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel, trükipress jne) vastavalt vajadusele ja võimalustele.
-----------------------------------	---	---

Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused VI klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Kujutamise- ja vormiõpetus.	<p>Inimese kujutamine: täisfiguuri ja näo proportsioonid; inimene tegevuses, inimese, looduse ja tehisevormide suhe; visandamine naturist. Vaikelu (natüürmort); varju tekkimine. Langev vari.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid; • kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise suhtes; • arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel;
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.	<p>Ühe värvi erinevad toonid (nt kollakas-, sinakas pruunikasroheline) ; kolmanda astme värvide saamine esimese ja teise astme värvide segamise teel; piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt) ; koloriit (sh soe ja külm).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kujutab) ja kasutab neid temaatilistes kompositsioonides; • leiab asjakohast pildilist infot, näidiseid ja eeskujusid ning kasutab neid loominguliselt oma töös; • selgitab varju tekkimise põhimõtet; • segab ja kasutab maalimisel iga värvi suurt hulka erinevaid toone; • saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel; • kasutab maalimisel piiratud värvivalikut (sh maalib monokroomselt);
Disain ja kirjaõpetus.	<p>Kompositsiooni tasakaal. Pildi dominant; sümmeetria ja asümmeetria; piiratud ja piiramata pinnad. Plaanilisus pildi pinnal; pöörd- ja kandiliste kehade kujutamine ruumiliselt. Keskkonna kujundus sise- ja välisruumis (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) ; ornament (sh rahvuslik); raamatu ja muu trükise kujundus (sh initsiaal, vinjett, fantaasiakiri jne); koomiks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab pildi koloriiti, eristab sooja ja külma koloriiti; • teisendab värvimodulatsiooni põhimõttel pildi koloriiti segades kõik värvid läbi ühe juhtvärviga. veenvalt inimest erinevas asendis ja tegevuses; • leiab erinevaid ameteid kõige enam iseloomustavad tunnused (keskkond, riietus, töövahendid • saavutab kompositsiooni tasakaalu; • määrab teose dominandi, loob selle teadlikult oma töös; • eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone;
Vestlused kunstist.	<p>Kunstiliikide (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain) iseloomustus; kunsti väljendusvahendid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne);</p>	

	<p>kunstimõisteid (originaal, koopia, võltsing, reproduktsioon, jne); rahvakunst; kultuuriväärtused ja kunstimälestised; massi- ja kommerts-kultuur. Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s või Kadrioru Kunstimuuseumis.</p> <p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid: Skulptuur. Modelleerimine savist ja lõikamine pehmetest materjalidest (vahtplast jne); keraamika; reljeef. Maal. Maalimine kattevärvide ja akvarellidega; tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberist ja/või makulatuurist. Graafika. Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga; graafikatehnikad: kõrgrükk (nt papi-, materjali-, linoolrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kujutab tasapinnal pöörd- ja kandiliste kehade mahulisust ja nende asukohta silmapiiri suhtes; • kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) lähtudes otstarbest; • kujundab ornamentide (sh rahvuslikku) ja nimetab selle traditsioonilisi ja kaasaegseid kasutusvõimalusi; • iseloomustab kunstiliike (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika, disain) ja nende väljendusvahendeid (punkt, joon, pind, värv, vorm jne); • loetleb natüürmortides kasutatavaid objekte ja seletab nende üldistamise alusel natüürmordi mõistet. Eristab natüürmordi teiste žanrite hulgast; • tunneb ära portree-, maastikužanri; • toob kunstiteost kirjeldades esile nii sisulisi kui vormilisi elemente; • selgitab originaali, koopia ja reproduktsiooni erinevust; • kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas; • väärtustab oma(rahvus)kultuuri; kirjeldab Eesti rahvakunstile (rahvariided, tarbeesemed, arhitektuur) iseloomulikke jooni; • kavandab tööd lähtuvalt materjali, tehnika ja/või tehnoloogia eripärast; • kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel, jne) vastavalt vajadusele ja võimalustele.
--	---	---

2.1.6. Kunstiõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
- 2) tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
- 4) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 5) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 6) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 7) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
- 8) väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- 9) tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 10) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 11) omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

2.1.7. Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused III kooliastmes

Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused VII klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Kujutamise- ja vormiõpetus.	Ümbruse kujutamine- tänav, taluõu, kõrghooned. Hoonete välisdetailide esile toomine. Pildi muutmine efeksemaks – peegeldus, illusioon, perspektiiv. Asjade kolmemõõtmelisus. Natüürmordi koostamine ja selle järgi joonistamine. Valgus, vari, läige, langev	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb inimese keha-asenditest ja ilmetest (ka pildil) välja tema meeleolu ja tundeid; • määrab (objektidel või pildil) langeva ja omavarju, pool- ja täisvarju ning kirjeldab nende erinevusi; • selgitab mõistete „värv” ja „värvus” erinevust; • konstrueerib 1 ja 2 koondpunkti abil perspektiivseid vaateid objektidest ja

<p>Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.</p>	<p>vari. Inimene, suunatud pilk, näo detailid. Erinevate meeleoludega inimeste väljendamine. Geomeetrilised kujundid sümbolitena.</p> <p>Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad, tasakaal, värvimodulatsioon, ruumiillusioonid. Mõisted värv ja värvus.</p>	<p>ruumist;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab erinevaid vaatepunkte ruumi kujutamisel; • selgitab reklaami eesmäärke ja mõju. Nimetab visuaalse reklaami peamised elemendid (visuaal, pealkiri, lööklause); • kirjeldab tuntumaid märke ja sümboleid puudutavaid seoseid sisu ja vormi vahel; • kirjeldab ja analüüsib kunstiteoseid arvestades sisu, vormi, konteksti, otstarvet; • määrab kujutamisaainestiku alusel kunstiteose žanri (religioosne, mütoloogiline, ajaloo-, olustikumaal); • suhtub loominguliselt kunsti ja kultuuri erinevatesse nähtustesse: • karikatuur, sarž; grafiti; tegevuskunst (häppening , performance); massikunst (foto, film, video, reklaam); karikatuur, sarž; grafiti; tegevuskunst (häppening , performance); massikunst (foto, film, video, reklaam); kitš; virtuaalne kunst.
<p>Disain ja kirjaõpetus.</p>	<p>Geomeetriliste kehade kasutamine disainis. Märkide ja kujude mitmetähenduslikkus. Firmamärgid, logod.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Omaloodud kirja (šrifti) kujundamine, kasutamine 2. Kombinatorika tasapinnal ja ruumis mitmesugustest materjalidest. 	
<p>Vestlused kunstist.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kunstiga seotud elukutsed. 2. Muuseumide, näituste külastamine: arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. 3. Erinevate kultuuride tuntumad kunstiteosed. 4. Kunst Eestis ja maailmas - keskajast barokini. 	

	<p>5. Rahvakunst - erinevad tikandid esemetel, riietuses.</p> <p>Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s või Kadrioru Kunstimuuseumis.</p> <p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid: Maalimine erinevatele materjalidele (puit, klaas, paber). Erinevad trükitehnikad. Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel. Skulptuur. Modelleerimine ja konstrueerimine mitmesugustest materjalidest (nt papjeemašee, plastid, papp, puit, traat jne); installatsioon. Graafika Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga.</p>	
--	---	--

Kunstiõpetuse õppesisu ja õpitulemused VIII klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Kujutamise- ja vormiõpetus.	Inimese kujutamine: Poolprofiil; karikatuur ja sarz. kehakeel (shmiimika); vormi karakteri edasiandmine; inimese, loodus- ja tehisevormide stiliseerimine; esemete modelleerimine valguse ja varjuga (valgus, langev ja omavari, täis- ja poolvari).	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb visuaalse kunsti põhimõisteid ning oskab neid kasutada kõnes ja kirjas; • oskab kasutada kõiki 8. klassi ainekavas olevaid töömaterjale, -vahendeid ning kujutamise ja kujundamise viise kunstiliseks enese-väljenduseks; • tunneb vormi-, värvi-, kompositsiooni-, perspektiivi- ja kirjaõpetuse lihtsamaid reegleid;

<p>Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.</p> <p>Disain ja kirjaõpetus.</p> <p>Vestlused kunstist.</p>	<p>Värvide optiline segunemine; kompositsiooniskeemid; kuldlõige; kadreerimine.</p> <p>Märk ja sümbol (peremärk, firmamärk, piktogramm, eksliibris), karikatuur.</p> <p>Kunsti areng keskajast 20. saj. lõpuni; kunsti piiride avardumine; inspiratsiooniallikad ja looming; kitši olemus.</p> <p>Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s või Kadrioru Kunstimuuseumis.</p> <p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid</p> <p>Skulptuur. Modelleerimine erinevatest materjalidest.</p> <p>Maal. Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel.</p> <p>Graafika. Joonistamine söe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga, värvilise pliiatsi, viltpliiatsiga.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab üldjoontes eristada visuaalse kunsti arenguetappe; • eristab kõrgkultuuri massikultuuri nähtustest.
---	---	--

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
<p>Kujutamise- ja vormiõpetus.</p> <p>Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus.</p> <p>Disain ja kirjaõpetus.</p>	<p>Inimese kujutamine: kehakeel (sh miimika); vormi karakteri edasiandmine; inimese, loodus- ja tehisevormide stiliseerimine, deformeerimine; esemete modelleerimine valguse ja varjuga (valgus, langev ja omavari, täis- ja poolvari).</p> <p>Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal; värvide optiline segunemine; värvide psühhofüsioloogiline mõju (sh külmad-soojad, eenduvad-taanduvad, kerged, rasked värvid); värv ja värvus.</p> <p>Kompositsiooniskeemid (kolmnurk, diagonaal, kuldlõige); kaader ja kadreerimine (ka foto- ja videokunsti); abstraktne kunst. Erinev vaatepunkt (konna- ja linnuperspektiiv); joonperspektiiv ühe ja kahe koondpunktiga; õhu- ja värviperspektiiv.</p> <p>Tootedisain, ruumidisain, tarbeeseme kujundus. Ergonoomika; graafiline disain. Kujunduse ühtne stiil; märk ja sümbol (nt peremärk, firmamärk, piktogramm); reklaam; šrift, kirjaoptika, teksti kujundamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb inimese kehaasenditest ja ilmetest (ka pildil) välja tema meeleolu ja tundeid; • kasutab kujundit oma mõtete edastamiseks; • kasutab kunstiteost või -stiili oma loomingu eeskujuna või lähtepunktina; • määrab (objektidel või pildil) langeva ja omavarju, pool- ja täisvarju ning kirjeldab nende erinevusi; • kasutab teose kompositsiooni ja koloriidi tasakaalustamiseks ning olulise esiletoomiseks paindlikult värvide kontraste (soe-külm, hele-tume, hulgakontrast); • suurendavad-vähendavad toonid); • selgitab mõistete „värv” ja „värvus” erinevust; • tunneb ära kolmnurkse, diagonaalse ja kuldlõikelise kompositsiooniskeemi; • väljendab emotsioone ja kujutab nähtusi abstraktse kompositsioonina; • analüüsib vormi näilist muutumist sõltuvalt vaatepunktist (vaataja asukohast); • konstrueerib 1 ja 2 koondpunkti abil perspektiivseid vaateid objektidest ja ruumist; • kasutab erinevaid vaatepunkte ruumi kujutamisel; • analüüsib (pildidel ja looduses) värvide näivat muutumist sõltuvalt objekti asukohast; • analüüsib kunste argikeskkonna osana (keskkonnaesthetika); • seostab keskkonna elemente (mööbel, trükised, tarbeesemed, ruum, ehitised, linnakujundus, haljastus, monumendid jne) kunstniku tööga; <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab üldjoontes peamisi disaini alaliike: graafiline, keskkonna-,

<p>Vestlused kunstist. Kunstivaatlus, -analüüs.</p>	<p>Kunsti žanrid. Stiil; karikatuur, sarž. Grafiti; tegevuskunst (happening, performance); massikunst: foto, film, video, reklaam. Kitš; kunsti piiride avardumine. Virtuaalne kunst; inspiratsiooniallikad ja looming; Eesti rahvakunst kui soomeugri ja maailma etnograafilise kunsti osa; restaureerimine, renoveerimine ja konserveerimine.</p> <p>Võimalusel toimuvad muuseumitunnid KUMU-s või Kadrioru Kunstimuuseumis.</p> <p>Kasutatavad tehnikad ja materjalid: Skulptuur. Modelleerimine ja konstrueerimine mitmesugustest materjalidest (nt papjeemašee, plastid, papp, puit, traat jne); Maal. Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel. Graafika. Joonistamine sõe, tuši ja värviga, sule ja pintsliga.</p>	<p>tootedisain, tarbekunst (sh mood, reklaam, ruumikujundus jne);</p> <ul style="list-style-type: none"> • valib kujundatavale sobiva šrifti, arvestab kirjaoptikat; • selgitab reklaami eesmäärke ja mõju. Nimetab visuaalse reklaami peamised elemendid (visuaal, pealkiri, lööklause); • kirjeldab tuntumaid märke ja sümboleid puudutavaid seoseid sisu ja vormi vahel; • võrdleb erinevaid kujundusstiile arvestades kunstniku käekirja, sihtgruppi, traditsiooni, ajastut; • kirjeldab ja analüüsib kunstiteoseid arvestades sisu, vormi, konteksti, otstarvet; • määrab kujutamisaainestiku alusel kunstiteose žanri (religioosne, mütoloogiline, ajaloo-, olustikumaal); • eristab ja kirjeldab selgete tunnustega kunstistiile (nt gootika, juugend, kubism, opkunst); • suhtub kriitilis-loominguliselt kunsti ja kultuuri erinevatesse nähtustesse: karikatuur, sarž; grafiti; tegevuskunst (happening, performance); massikunst (foto, film, video, reklaam); kitš; virtuaalne kunst; • kasutab ainespetsiifilist keelt kunstide kirjeldamisel ja mõtestamisel; • väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust. Toob välja maailmakultuuri elemente oma- ja kohaliku kultuuri nähtustes; • kirjeldab kunstimälestiste säilitamise viiside (restaureerimine, renoveerimine, konserveerimine) erinevusi; • väljendab end erinevate joonistus- ja maalivahendite kaudu spontaanselt (visandlikult) ja kaalutletult (viimistletult); • valib iseseisvalt oma idee teostamiseks sobivaid vahendeid ja tehnoloogiaid (sh arvuti, videokaamera) ning väljundeid (sh assamblee, installatsioon jne).
--	--	---

2.2 Muusikaõpetuse ainekavad

2.2.1. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- laulmine;
- pillimäng;
- muusikaline liikumine;
- omalooming;
- muusika kuulamine ja muusikalugu;
- muusikaline kirjaoskus;
- õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et

õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus. Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti.

Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises. Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhatakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Põhikooli muusikaõpetuses taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunsti liigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis ning mõistab ja austab erinevaid kultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust;
- 8) teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete;
- 9) mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest hobi või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.

2.2.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3.kl.lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- või kahehäälses ansamblis;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule;

- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi;
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 10) mõistab laulupeo tähendust.

2.2.3. Muusikaõpetuse õppesisu ja õpitulemused I kooliastmes

Muusikaõpetuse õppesisu ja õpitulemused I klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Laulmine	Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Osalemine kooli ansamblites, saades nii ühislaulu kogemust. Lauldakse lihtsaid kaanoneid.	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab loomuliku kehahoiu ja hingamisega, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt kas üksi või rühmas • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule • laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn” (F.Pacius), „Mu koduke” (A.Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus), lastelaulud „Lapsed tuppa”, „Teele, teele kurekesed”, „Kevadel”, „Kevadpidu”
Pillimäng	Tutvutakse erinevate rütmi- (sh kehapill) ja plaatpillide ning plokkflöödi mänguvõtetega. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Plokkflöödi esmased	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja ostinatodes • Teab plokkflöödi esmaseid mänguvõtteid ning kasutab neid musitseerides • Oskab väljendada pillimängus muusika sisu ja meeleolu

	mänguvõtted	
Muusikaline liikumine	Eesti laulu- ja ringmängud Väljendab muusika sisu ja meeleolu liikumise kaudu	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab tantsida eesti laulu- ja ringmänge • Oskab liikumise kaudu väljendada muusika sisu ja meeleolu
Omalooming	Erinevad rütmilis-meloodilised improvisatsioonid Tekstide loomine	<ul style="list-style-type: none"> • Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel • Loob lihtsamaid tekste: liisusalmid, regivärsse, laulusõnu • Kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks
Muusika kuulamine ja muusikalugu	Muusika kuulamine (õppekavas ettenähtud teosed) Mängin ise klaveril erin. muusikapalu	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kirjeldada kuulatavat muusikapala • Eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat kuulmise järgi
Muusikaline kirjaoskus	Omandatakse muusikalise tegevuse kaudu, töövihiku täitmine	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides • Mõistab JO-võtme tähendust • Teab JO, MI, SO, RA astmeid • Mõistab järgmiste oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: rütm, meetrum, takt, refrään, kordusmärgid, paus, piano, forte, noodijoonestik
Õppekäigud	Võimalusel kontsertide küllastamine	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust • Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

Muusikaõpetuse õppesisu ja õpitulemused II klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Laulmine	Laulmine ja hääle arendamine Õige laululise hingamise arendamine kõlalise puhtuse, selge diktsiooni ja ilmekuse	<ul style="list-style-type: none"> • Pingevaba tooniga, forsseerimata, kõlavalt laulmine • Oskab laulda lihtsaid harjutusi käemärkide, astmenimede järgi • Laulab peast kooliastme ühislaule

	saavutamiseks Eakohased lastelaulud, kaanonid	
Muusikaline kirjaoskus	Omandatakse muusikalise tegevuse kaudu Töövihiku täitmisega	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb 2-,3-osalist taktimõõtu nii kuulmise kui noodi järgi • Tunneb astmeid SO,MI,RA,JO,LE • Tunneb rütmivorme ja oskab neid lugeda • Tunneb märke p, f, <, >
Pillimäng	Rütmipillide kasutamine kaasmängudeks ja improvisatsiooniks Plokkflöödi mänguvõtted	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja ostinatodes • Oskab plokkflöödil mõnda lihtsat lugu mängida
Muusika kuulamine	Ettenähtud muusikapalad Mängin ise erin. muusikapalaid klaveril	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat • Eristab kuuldeliselt rahvapille • Kirjeldab ja iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit
Muusikaline liikumine	Eesti ring- ja laulumängud	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab tantsida eesti laulu- ja ringmänge • Oskab väljendada liikumise kaudu muusika sisu ja iseloomu
Õppekäigud	Kontsertide külastused võimalusel	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kogetud muusikaelamusi ja avaldab nende kohta oma arvamust • Kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnu
Omalooming	Keha-,rütm- ja plaatpillidel kaasmängude loomine Loovliikumine Liisusalmid,regivärsid	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab tekitada lihtsamaid kaasmänge rütmi-, keha- ja plaatpillil • Oskab liikuda muusika meeleolule vastavalt • Oskab luua liisusalme, regivärsse, laulusõnu

Muusikaõpetuse õppesisu ja õpitulemused III klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Laulmine	Laulmine ja hääle arendamine Eakohased lastelaulud Kahehäälnelaulmine	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab pingevabalt, õige kehahoiuga, kõlavalt (võimalusel ka kahehäälselt) • Väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu • Laulab lihtsat meloodiat käemärkide ja astmenimede järgi • Laulab peast kooliastme ühislaule
Pillimäng	Rütmipillide, plaatpillide ja kehapilli kasutamine Plokkflöödi mänguvõtete arendamine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes • Oskab plokkflöödil mõnda lihtsat pala mängida
Muusikaline kirjaoskus	Omandatakse muusikalise tegevuse kaudu Töövihiku täitmisel	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab õppekavas ettenähtud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes • mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides • oskab laulda astmemudelite järgi erinevates kõrguspositsioonides • teab JO võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes • oskab laulda JO- ja RA-astmerida • teab nõutud muusikalisi oskussõnu ja kasutab neid praktikas
Omalooming	Lihtsad rütmilised kaasmängud Liisusalmid, regivärsid, laulusõnad	<ul style="list-style-type: none"> • Loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid • loob lihtsamaid tekste • kasutab loovliikumist
Muusika kuulamine	Õppekavas ettenähtud erinevad karakterpalad Mängin ise klaveril erinevaid muusikapalu	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kuuldeliselt eristada laulu ja pillimuusikat • Eristab kuuldeliselt marssi, valssi, polkat • Teab eesti rahvalaule ja rahvapille • Kirjeldab ja iseloomustab kuulatavat muusikapala

Õppekäigud	Kontsertide külastus	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kogetud muusikaelamust • Kasutab muusikapala iseloomustamisel õpitud oskussõnu
Muusikaline liikumine	Eesti laulu- ja ringmängud Loovliikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab tantsida eesti laulu- ja ringmänge • Suudab liikumise kaudu väljendada muusika sisu ja iseloomu

Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6.klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab kooli ansambelis õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi;
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles, mõistab laulupeo tähendust

2.2.5. Muusikaõpetuse õppesisu ja õpitulemused II kooliastmes

Muusikaõpetuse õppesisu ja õpitulemused IV klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Laulmine	Laulud a cappella ja saatena ühe- ja kahehäälselt Ansambli laulud kahe- ja kolmehäälselt	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt • Rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes • Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid • Laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), ”Eesti lipp” (E. Võrk), ”Kas tunned maad” (J. Berad), ”Kui Kungla rahvas” (K.A. Hermann), ”Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), ”Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), ”Püha öö” (F. Gruber)
Pillimäng	Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine Plokkflöödi mänguvõtted Muusikaliste teadmiste ja oskuste rakendamine pillimängus	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada erinevaid rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja ostinatodes • Oskab kasutada kehapilli kaasmängudes • Rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga • Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi
Muusikaline liikumine	Eesti laulu- ja ringmängud Eri maade rahvamuusikale iseloomulikud liikumised Liikumise kaudu meloodiat, rütmi, tempo, dünaamika ning vormi väljendamine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab tantsida eesti laulu- ja ringmänge • Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi • Väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid
Omalooming	Erinevad rütmilis-meloodilised improvisatsioonid keha-, rütmi- ja plaatpillidel	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab luua rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel • Loob tekste: regivärsid, lihtsamad laulusõnad jne.

	Tekstide loomine (laulusõnad, regivärsid jne.) Loovliikumine	<ul style="list-style-type: none"> Oskab kasutada muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist
Muusika kuulamine	Õppekavas ettenähtud muusikapalade kuulamine Mängin ise klaveril erinevaid muusikapalu	<ul style="list-style-type: none"> Oskab kuulata ja eristada muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi Oskab kuulata ja eristada vokaalmuusikat: erinevaid hääleliike, kooriliike, tuntumaid koore ja dirigente, teab Eesti laulupidude traditsiooni Oskab kuulata ja eristada instrumentaalmuusikat: erinevaid pillirühmi ja sümfooniaorkestrit Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse Teab Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa muusika traditsioone (valikuliselt) Oskab iseloomustada kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist sõnavara
Muusikaline kirjaoskus	Mitmesugused muusikalised tegevused: laulmine, rütmiharjutused, omaloomingu üleskirjutamine jne. Töövihiku täitmine	<ul style="list-style-type: none"> Mõistab erinevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes Mõistab erinevate taktimõõtude ja eeltakti tähendust Oskab kasutada laule õppides relatiivseid helikõrgusi ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega Mõistab viiulivõtme tähendust, teab g-G2 tähendust Mõistab duur- ja moll helilaadi tähendust teab helistikke C-a, G-e, F-d Teab oskussõnade tähendusi ja kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, nootide tähtnimetused, helistik toonika, helistikumärgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud jne.
Õppekäigud	Kontsertide ja muusikaetenduste	<ul style="list-style-type: none"> Oskab arutleda ja avaldada oma arvamust muusikaelamuste kohta

	külastamine (võimalusel)	suulisel, kirjalikul või muul looval viisil <ul style="list-style-type: none"> • Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara
--	--------------------------	--

Muusikaõpetuse ainekava V klassile

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Laulmine	Laulud a cappella ja saatega, ühe- ja kahehäälsed, ansambelis ka kolmehäälsed	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt • Seostab relatiivseid helikõrgusi absoluutsete helikõrgustega • Rakendab muusikalisi teadmisi ja arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes • Laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsed laule ja kaanoneid • Laulab peast kooliastme ühislauale
Pillimäng	Erinevad rütmi-, plaatpillid ja kehapill Plokkflöödi mänguvõtted ja nende seostamine absoluutsete helikõrgustega	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada erinevaid rütmi-, plaatpille ja kehapilli • Mängib plokkflöödil 2-3 lugu • Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi
Muusikaline liikumine	Eesti laulu- ja ringmängud Eri maade rahvamuusikale iseloomulikud karakterid Liikumise kaudu väljendada muusika meloodiat, rütmi jms.	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab tantsida eesti laulu- ja ringmänge • Tunnetab ja väljendab liikumises muusika meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi • Väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikat
Omalooming	Erinevad rütmilis-meloodilised improvisatsioonid, kaasmängud ja ostinatod Tekstide loomine	<ul style="list-style-type: none"> • Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel • Loob tekste (regivärsid, laulusõnad jne.) • Kasutab loovliikumist muusika väljendamiseks

	Loovliikumine	
Muusika kuulamine, muusikalugu	<p>Õppekavas ettenähtud muusikapalade kuulamine</p> <p>Mängin ise klaveril muusikapalu, mida võiks teada</p> <p>Eesti väljapaistvamad heliloojad, nende tundmaõppimine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kuulata ja eristada muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi jne. • Oskab võrrelda vokaalmuusikat, eristab hääleliike ,kooriliike • Oskab eristada instrumentaalmuusikat: pillirühmi ja sümf. orkestrit • Tunneb eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse • On tutvunud eri maade muusikatraditsioonidega • Oskab iseloomustada kuulatavat muusikapala, kasutades muusikalist sõnavara • Teadvustab autorikaitse vajalikkust
Muusikaline kirjaoskus	<p>Omandamine läbi muusikaliste osaoskuste</p> <p>Töövihiku täitmine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab erin. helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ja kasutab neid muusikalistes tegevustes • Mõistab erin. taktimõõtude ja eeltakti tähendust ja arvestab neid musitseerides • Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega • Mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste tähendust • Teab helistikke C-a, G-e, F-d • Mõistab nõutud oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas
Õppekäigud	<p>Kontsertide ja muusikaetenduste külastamine</p> <p>(võimalusel)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab arutleda külastatud kontserdi teemal, oskab avaldada oma arvamust • Kasutab arvamuse avaldamisel muusikalist sõnavara

Muusikaõpetuse ainekava VI klassile

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Laulmine	Laulud a cappella ja saatena, ühe-, kahe- ja võimalusel ka kolmehäälsed. Kaanonite laulmine Hääle individuaalsete omaduste kujundamine	<ul style="list-style-type: none"> • Pingevalt ja loomuliku häälega laulmine • Kõlaühtluse ja loomuliku tooni saavutamine • Kahehäälsete laulude laulmine • Oskab peast laulda kooliastme ühislause
Pillimäng	Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine Plokkflöödi mänguvõtete süvendamine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes • Oskab plokkflöödil 4-5 lugu mängida • Kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi
Muusikaline liikumine	Eesti laulu- ja ringmängud Eri maade rahvatantsude tutvustus	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab eesti laulu- ja ringmänge • Tunnetab ja väljendab liikumises muusika väljendusvahendeid • Väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid
Omalooming	Erin. rütmilis-meloodilised improvisatsioonid Laulutekstide loomine Loovliikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone ja kaasmänge keha-, rütmi ja plaatpillidel • Loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne.) • Kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist
Muusika kuulamine, muusikalugu	Õppekavas ettenähtud muusikapalade kuulamine Mängin ise klaveril erin. muusikapalasisid, peamiselt tuntud klaverirepertuaari Euroopa väljapaistvamad heliloojad, nende tundmaõppimine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab eristada muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit, vormi • Oskab eristada hääle- ja pilliliike • Tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat • Tunneb Euroopa rahvaste muusikalugu • Oskab iseloomustada kuulatavat muusikapala kasutades õpitud muusikalist oskussõnavara • teadvustab autorikaitse vajalikkust

Muusikaline kirjaoskus	Muusikalised tegevused: laulmine, rütmiharjutused Töövihiku harjutused	<ul style="list-style-type: none"> • Teab kaheksandik taktimõõtu, vahelduvat taktimõõtu, arvestab seda musitseerides • Oskab määrata eeltakti kuulmise ja noodi järgi • Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega • Erinevate rütmivormide kasutamine muusikalistes tegevustes • Teab absoluutseid helikõrgusi ja nende tähtnimetusi, oskab neid leida noodijoonestikul ja klaviatuuril • Helistike C-a, G-e, F-d kasutamine vastavalt lauludele ja harjutustele • Õpitud helistike laulmine nii astme- kui tähtnimedega • Itaalia keelsete muusikaterminite tundmine ja nende kasutamine musitseerimisel
Õppekäigud	Kontsertide ja muusikaetenduste külastamine	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab arutleda ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta, kirjaliku või muul viisil • Kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

2.2.6. Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9.klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapärast;
- 3) laulab kooliansambelis (kooris) õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 5) oskab kuulata ennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides;
- 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;

- 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 9) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 10) väljendab kuuldud muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara;
- 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevaid õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;
- 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
- 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

2.2.7. Muusikaõpetuse õppesisu III kooliastmes

Muusikaõpetuse õppesisu ja õpitulemused VII klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õpitulemused
Laulmine	Ea- ja teemakohased ühe-, kahe ning paiguti kolmehäälsed laulud Kaanonid Eesti ja teiste rahvaste laulud Laulud õpilaste valikul	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt üksi ja rühmas • Laulab ühe- ja kahehäälsed laule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule • Osaleb laulurepertuaari valimisel, põhjendab oma seisukohti • Oskab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), ”Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), ”Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), ”Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), ”Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), ”Saaremaa valss” (R. Valgre), ”Kalevite kants” (P. Veebel), ”Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär)

Pillimäng	Keha-, rütmi-, plaatpillide kasutamine, plokkflöödil mängimine Kitarri lihtsamad akordmänguvõtted (kitarride olemasolu korral)	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes • Oskab mängida plokkflöödil kergemaid lugusid • Kitarri olemasolu korral lihtsamad akordmänguvõtted • Kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi
Muusikaline liikumine	Loovliikumine Eri maade rahvatantsud	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid • Väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid
Omalooming	Improviseerimine keha-, rütmi- ja plaatpillidel (lihtsad rütmilised kaasmängud) Tekstide loomine (regivärsid, laulusõnad)) Astmemudelite kasutamine improviseerimises	<ul style="list-style-type: none"> • Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel • Loob rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel • Loob tekste
Muusika kuulamine ja muusikalugu	Õppekavas ettenähtud muusikapalad Mängin ise klaverirepertuaari Väljapaistvad heliloojad muusikaajaloos, nende tundmaõppimine	<ul style="list-style-type: none"> • Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi jne.) • Eristab kõla ja kuju järgi erinevate pillikoosseisude • Teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi • Teab ja eristab erinevaid muusikažanre • On tutvunud Eesti ja valikuliselt Euroopa maade muusikapärandiga • Oskab arutleda muusika üle muusika sõnavara kasutades
Muusikaline kirjaoskus	Erinevad muusikalised tegevused Töövihiku harjutused	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab 2-,3-,4-osalise ja kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides

		<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi, seostab neid absoluutsete helikõrgustega • Mõistab viiulivõtme ja bassivõtme tähendust ja absoluutsete helikõrguste tähendust • Mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C-a, G-e, F-d tähendust, kasutab neid musitseerimisel • Mõistab õpitud oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas • Teab it.k. tempo- ja dün. märke
Õppekäigud	Kontsertide ja muusikaetenduste külastamine (võimalusel) Kohtumine paikkonna muusikategijatega	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab, arutleb ja analüüsib kogetud muusikaelamusi ja avaldab nende kohta oma arvamust • Kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara

Muusikaõpetuse õppesisu ja õpitulemused VIII klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Laulmine	Eakohased ühe-, kahe- ja võimalusel ka kolmehäälsed laulud, a cappella ja saatega. Kaanonid Laulud õpilaste valikul	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab väljendusrikkalt ja oma hääle individuaalseid omadusi arvestades • Laulab pingevabalt, loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooniga ja puhta intonatsiooniga • Järgib häälehoidu häälemurdeperioodil • Oskab noodist laulda, kasutades relatiivseid helikõrgusi • Osaleb laulurepertuaari valimisel, oskab oma seisukohti põhjendada • Laulab peast kooliastme ühislause • Kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes
Pillimäng	Keha-, rütmi- ja plaatpillide kasutamine kaasmängudes ja/või ostinatodes	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja /või ostinatodes • Oskab mängida plokkflöödil lihtsamaid meloodiaid, kasutades relatiivseid ja

	<p>Plokkflöödi mänguvõtete edasiarendamine</p> <p>Kitarride olemasolu korral lihtsamad akordmänguvõtted</p> <p>Absoluutsete helikõrguste kasutamine pillimängus</p> <p>Muusikaliste teadmiste ja oskuste kasutamine pillimängus</p>	<p>absoluutseid helikõrgusi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kitarride olemasolu korral teab lihtsamaid akordmänguvõtteid • Oskab kasutada omandatud muusikalisi teadmisi pillimängus
Muusikaline liikumine	<p>Loovliikumine</p> <p>Teiste rahvaste muusika karakteri väljendamine liikumise abil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid • Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid
Omalooming	<p>Keha-, rütmi- ja plaatpillidel improviseerimine</p> <p>Rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine kindlas vormis</p> <p>Tekstide loomine (regivärsid, laulusõnad jne.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • On võimeline improviseerima keha-, rütmi- ja plaatpillidel • On võimeline kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge looma • On võimeline tekste looma
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<p>Õppekavas ettenähtud muusikateoste kuulamine, arutelu kuulatava kohta</p> <p>Teadliku muusika kuulamise arendamine</p> <p>Väljapaistvamad heliloojad ja interpreetid muusikaajaloos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kuulata ja eristada muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi jne.) ja muusikateose ülesehitust • Eristab pop-, rokk-, dzäss-, filmi- ja lavamuusikat

		<ul style="list-style-type: none"> • Eristab erin. pille kuulmise ja kuju järgi • Teab tuntud heliloojaid, interpreete ja muusika suursündmusi • Oskab muusika üle arutleda, kasutades muusika sõnavara • Tunneb eesti pärimusmuusikat ja selle tänapäevaseid tõlgendusi • Tunneb autoriõigusi
Muusikaline kirjaoskus	Erinevate rütmivormide õppimine ja kinnistamine läbi harjutuste Erin. taktimõõdud ja nende tähendus Helistike D-h, B-g õppimine Intervallide, kolmkõlade ja akordide ehitamine Bassivõtme tähendus Muusikaliste oskussõnade õppimine	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab erin. helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ja oskab neid kasutada muusikalistes tegevustes • Mõistab erin. taktimõõtude tähendust ja arvestab neid musitseerides • Kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega • Mõistab õpitud helistike tähendust ja lähtub nendest musitseerides • Teab bassivõtme tähendust • Mõistab muusikaliste oskussõnade tähendusi ja kasutab neid praktikas
Õppekäigud	Kontsertide ja muusikaetenduste külastused (võimalusel)	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab arutleda muusikaelamuste üle ja avaldab oma arvamust, põhjendades seda • Kasutab arvamust väljendades muusikalist sõnavara

Muusikaõpetuse õppesisu ja õpitulemused IX klassis

Teema	Õppesisu ja mõisted	Taotletavad õppetulemused
Laulmine	Eakohased ühe-, kahe- ja ansambelis ka kolmehäälsed laulud Noodist laulmine, kasutades relatiivseid helikõrgusi Häälekujunduslike põhiteadmiste omandamine Laulud õpilaste valikul	<ul style="list-style-type: none"> • Laulab loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga • Arvestab oma hääle eripära, järgib häälehoiu häälemurdeperioodil • Mõistab relatiivsete helikõrguste vajalikkust noodist lauldes ja kasutab neid laulu õppimisel • Oskab peast kooliastme ühislaule

		<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes • Osaleb laulurepertuaari valimisel, põhjendab seda
Pillimäng	<p>Keha-, rütmi-, plaatpillidel mängimine (kaasmängud)</p> <p>Kitarri lihtsamad akordmänguvõtted (pillide olemasolu korral)</p> <p>Plokkflöödi mänguvõtete edasiarendamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada keha-, rütmi ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes • Oskab kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid (pillide olemasolu korral) • Seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga • Oskab kasutada pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi
Muusikaline liikumine	<p>Loovliikumine</p> <p>Eri maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine liikumise kaudu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid • Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid
Omalooming	<p>Improviseerimine, kasutades keha-, rütmi- ja plaatpille</p> <p>Kindlas vormis rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine rütmipillidel</p> <p>Tekstide loomine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab luua improvisatsioone rütmipillidel • Kindlas vormis rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine rütmipillidel • Suudab luua tekste
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<p>Õppekavas ettenähtud muusikateoste kuulamine, arutelu kuulatava kohta</p> <p>Teadliku muusikakuulamise arendamine</p> <p>Väljapaistvad heliloojad ja interpreedid, nende loomine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kuulata ja eristada muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi jne.) • Eristab pop-, rokk-, dzäss-, filmi- ja lavamuusikat • Eristab kõla ja kuju järgi erinevaid pille ja orkestreid • Teab eri maade tuntud heliloojaid ja interpreete ning muusika suursündmuseid • Tunneb eesti pärimusmuusikat ja selle tänapäevaseid tõlgendusi • Oskab arutleda muusika üle muusika sõnavara kasutades, põhjendab enda seisukohti • Tunneb autoriõigusi

Muusikaline kirjaoskus	<p>Erin. helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähenduse õppimine ja kasutamine muusikalistes tegevustes</p> <p>Erinevate taktimõõtude tähendus ja arvestamine musitseerides</p> <p>Relatiivsete helikõrguste kasutamine laulude õppimisel</p> <p>Õpitud helistike tähenduse mõistmine ja lähtumine nendest musitseerimisel</p> <p>Bassivõti ja selle rakendamine musitseerimisel</p> <p>Muusikaliste oskussõnade tähenduste õppimine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada erin helivältusi, rütmifiguure ja pause muusikalistes tegevustes • Teab erinevate taktimõõtude tähendust, oskab neid arvestada musitseerimisel • Oskab kasutada relatiivseid helikõrgusi ja seostada neid absoluutsete helikõrgustega laulude õppimisel • Teab õpitud helistikke ja lähtub nendest musitseerides • Teab bassivõtit • Mõistab erinevaid muusikalisi oskussõnu
Õppekäigud	<p>Kontsertide ja muusikaetenduste külastamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil • Kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara